

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Факультет економіки та управління
Кафедра міжнародної економіки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи

О.Б. Жильцов

2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА

для студентів

спеціальності	075 Маркетинг
освітнього рівня	першого (бакалаврського)
Освітньої програми	075.00.01 Маркетинг та цифрові комунікації

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Код ЄДРПОУ 45307065
Програма № 2902/25
начальник відділу моніторингу якості освіти
Жильцов
(підпис) (прізвище, ініціали)
«15» Січня 20 25

Київ – 2025

Розробник:

Шлапак Алла Василівна, доктор економічних наук, доцент, професор кафедри міжнародної економіки Факультету економіки та управління Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

Викладач:

Никонюк Катерина Олегівна, викладач кафедри міжнародної економіки Факультету економіки та управління Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри міжнародної економіки

Протокол від 28.08 2025 р. № 15.

Завідувач кафедри (Валерія ЛОЙКО)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником освітньої програми)) 051.00.01 «Економіка міста. Урбаністика»
28.08.2025 р.

Керівник освітньої програми (Олександр ЮРЧЕНКО)

Робочу програму перевірено 28.08.2025 р.

Заступник директора/декана (Оксана КАЗАК)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «____» ____ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «____» ____ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «____» ____ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «____» ____ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання
	денна
<i>Вид дисципліни</i>	обов'язкова
<i>Мова викладання, навчання та оцінювання</i>	українська
<i>Загальний обсяг кредитів / годин</i>	4/120
<i>Курс</i>	2
<i>Семестр</i>	3
<i>Кількість змістових модулів з розподілом:</i>	4
<i>Обсяг кредитів</i>	4
<i>Обсяг годин, в тому числі:</i>	120
<i>Аудиторні (лекції/практичні/семінарські)</i>	56 (28/28)
<i>Модульний контроль</i>	8
<i>Самостійна робота</i>	56
<i>Форма семестрового контролю</i>	Залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Міжнародна економіка – це невід’ємна частина світової економіки, що відображає інтернаціональний сегмент національних економік країн світу як об’єднаної сукупності економік транснаціональних суб’єктів господарювання. Міжнародна економіка розглядається в контексті трансформаційних процесів, що відбуваються у світовому господарстві на глобалізаційній стадії його розвитку, зі з’ясуванням умов і факторів, які наповнюють новим змістом класичні теорії та поняття, визначають сучасні тренди світогосподарських процесів і формують нову парадигму управління ними.

«Міжнародна економіка» це навчальна дисципліна, яка закладає основи системи знань і навичок щодо закономірностей розвитку світового господарства. Навчальна дисципліна передбачає послідовний цільовий виклад фундаментальних засад розвитку глобальної економіки, які надалі отримають розвиток у фахових навчальних дисциплінах. Актуальність питань, що охоплюються навчальною дисципліною обумовлюється як результативним розвитком процесів глобалізації економічних систем, так і інтернаціоналізацією ринків товарів і послуг, а також факторів виробництва, що має безпосередній вплив на функціонування та розвиток національних, корпоративних та локальних економічних систем та суб’єктів.

Мета дисципліни: сформувати систему теоретичних знань, вмій та практичних навичок у галузі міжнародної економіки, форм, методів та механізмів реалізації національних економічних інтересів.

Завдання дисципліни:

- озброїти здобувачів знаннями сутності міжнародної економічної системи та закономірностями її розвитку;
- навчити аналізувати і оцінювати політико-правове, економічне, соціально-культурне середовище та інфраструктуру міжнародної економічної діяльності;
- допомогти освоїти теорії міжнародної торгівлі, прямих і портфельних інвестицій, міжнародного кредитування, міжнародної трудової міграції,

валютних курсів, міжнародної економічної інтеграції та глобалізації;

- навчити аналізувати структуру та тенденції розвитку сучасного світового ринку товарів і послуг, фінансового ринку і його сегментів, ринку праці, валютного ринку;

- опанувати знаннями методів і механізмів регулювання міжнародних економічних систем та суб'єктів, механізму міжнародної валютної системи, методології міжнародних розрахунків, розуміння логіки, напрямів і форм розвитку процесів міжнародної економічної інтеграції, особливостей функціонування основних регіональних інтеграційних угруповань, сутності проблем глобалізації розвитку та механізмів їх вирішення; вміння використовувати одержані знання у практичній міжнародній економічній діяльності України, вирішувати практичні задачі, враховуючи тенденції і перспективи світогосподарського розвитку.

Предмет дисципліни – глобальна економічна система, що формується та розвивається на базисі національних економік в умовах інтернаціоналізації та глобалізації.

3. Результати навчання за дисципліною

В результаті вивчення дисципліни студент повинен **знати**:

- сутність міжнародної економічної системи та закономірності її розвитку
- особливості та закономірності політико-правового, економічного, соціально-культурного середовища міжнародних економічних відносин та інфраструктури міжнародної економічної діяльності
- ключові методи і механізми сучасної системи регулювання міжнародних економічних відносин
- загальну структуру та тенденції розвитку сучасного світового ринку товарів і послуг, міжнародного руху факторів виробництва, капіталу, міжнародної валютної системи, міжнародних розрахунків, міжнародної економічної інтеграції
- сутність глобальних проблем сучасності та механізми їх вирішення

В результаті вивчення дисципліни студент повинен **вміти**:

- орієнтуватись в архітектурі міжнародної економічної системи
- аналізувати і оцінювати середовище міжнародних економічних відносин, інфраструктуру міжнародної економічної діяльності, структуру та тенденції розвитку сучасного світового ринку товарів і послуг
- вивчати методи і механізми сучасної системи регулювання міжнародних економічних відносин;
- використовувати одержані знання у практичній зовнішньоекономічній діяльності України для розвитку міжнародних підприємницької, торгівельної і біржової діяльності
- готувати та презентувати аналітичні звіти щодо закономірностей та особливостей розвитку середовища міжнародних економічних відносин, інфраструктури міжнародної економічної діяльності;
- використовувати вітчизняні та іноземні джерела інформації та ІКТ у професійній діяльності з урахуванням впливу процесів глобалізації та інтернаціоналізації господарської діяльності;

- чітко та ясно використовувати термінологію міжнародної економіки для фахової та іншої взаємодії

Результатом вивчення дисципліни є оволодіння такими **компетентностями**:

Загальні:

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК7. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні:

СК1. Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях.
СК3. Розуміння особливостей провідних наукових шкіл та напрямів економічної науки.
СК4. Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати.
СК5. Розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.
СК7. Здатність застосовувати комп'ютерні технології та програмне забезпечення з обробки даних для вирішення економічних завдань, аналізу інформації та підготовки аналітичних звітів.

Результати навчання:

РН4. Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем.

РН7. Пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки.

РН9. Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

РН13. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники.

РН19. Використовувати інформаційні та комунікаційні технології для вирішення соціально-економічних завдань, підготовки та представлення аналітичних звітів.

РН21. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

4. Структура навчальної дисципліни

№ п/п	Назва змістових модулів, тем	Розподіл годин між видами робіт					
		Усього го	Аудиторна				
			л.	п.з.	с.з.	м.к	с.р.
Змістовий модуль I. Міжнародна економічна система							
1.	Міжнародна економічна система	8	2	2		4	
2.	Трансформація міжнародних економічних відносин	8	2	2		4	
3.	Диверсифікація міжнародної економічної діяльності	8	2	2		4	
	Модульний контроль	2				2	
Разом за змістовим модулем 1		26	6	6		2	12
Змістовий модуль II. Міжнародна торгівля							
4.	Міжнародна торгівля та рівновага світового попиту та пропонування	8	2	2		4	
5.	Форми, методи міжнародної торгівлі та цінова політика на світовому ринку	8	2	2		4	
6.	Міжнародний науково-технологічний обмін	8	2	2		4	
7.	Регуляторні механізми міжнародної торговельної системи	8	2	2		4	
	Модульний контроль	2				2	
Разом за змістовим модулем 2		34	8	8		2	16
Змістовий модуль III. Міжнародний рух ресурсів							
8.	Міжнародний рух інвестиційного капіталу, портфельне інвестування та кредитування	8	2	2		4	
9.	Формування глобального фінансового ринку	8	2	2		4	
10.	Модифікація світового ринку праці. Міжнародні міграційні процеси у XXI ст.	8	2	2		4	
11.	Світова валютна система та міжнародні розрахунки	8	2	2		4	
	Модульний контроль	2				2	
Разом за змістовим модулем 3		34	8	8		2	16
Змістовий модуль IV. Глобалізація							
12.	Міжнародна регіональна економічна інтеграція	8	2	2		4	
13.	Європейська економічна інтеграція	8	2	2		4	
14.	Глобалізація економічного розвитку: тенденції, асиметрії, регулювання	8	2	2		4	
	Модульний контроль	2				2	
Разом за змістовим модулем 4		26	6	6		2	12
Усього		120	28	28		8	56

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I. Міжнародна економічна система

Тема 1. Міжнародна економічна система

Предмет та об'єкт дисципліни міжнародна економіка. Світове господарство як система. Ядро міжнародної економічної системи та його конфігурація. Взаємодія національних економік та їх зростаюча конвергенція. Міжнародний поділ праці як рушійна сила інтернаціоналізації виробництва.

Міжнародна економічна система, її елементи. Фактори міжнародного поділу праці. Інтернаціоналізація господарського життя. Міжнародний поділ праці. Міжнародна спеціалізація виробництва. Міжнародне виробниче кооперування. Форми міжнародної кооперації.

Систематизація країн світу. Систематизація країн за регіональною ознакою. Систематизація країн за організаційною ознакою. Систематизація країн за рівнем економічного розвитку. Макроекономічні індикатори розвитку країн. Економічно розвинені країни світу Країни, що розвиваються та країни з ринками, що формуються. Країни з перехідною економікою. Нові індустріальні країни. Країни із середнім рівнем розвитку. Систематизація країн за рівнем соціально-економічного розвитку, ключовий показник систематизації. Механізми взаємодії національних економік країн світу.

Тема 2. Трансформація міжнародних економічних відносин

Міжнародні економічні відносини. Особливості форм міжнародних економічних відносин та рівні їх реалізації. Принципи міжнародних економічних відносин. Вплив середовища міжнародних економічних відносин на бізнес-діяльність. Характеристика середовища міжнародних економічних відносин. Політико-правове, економічне, соціально-культурне середовище. Ресурси та інфраструктура. Міжнародний транспорт та зв'язок.

Різновиди міжнародних організацій.

Тема 3. Диверсифікація міжнародної економічної діяльності

Міжнародна економічна діяльність. Організація та суб'єкти міжнародної економічної діяльності. Види міжнародної економічної діяльності. Рівні та органи адміністративно-правового регулювання міжнародної економічної діяльності.

Форми міжнародної економічної діяльності. Нові форми міжнародної економічної діяльності. Суб'єкти МЕД. Специфічні суб'єкти МЕД. Мотивація здійснення міжнародної економічної діяльності для суб'єктів різних рівнів.

Транснаціональні компанії. Структура ТНК. Транснаціональні корпорації, сутність, критерії, еволюція та структура. Масштаби діяльності ТНК та БНК. Транснаціональні банки. Форми міжнародної економічної діяльності підприємств. Багатонаціональні компанії у формуванні мережевої економіки.

Змістовий модуль II. Міжнародна торгівля

Тема 4. Міжнародна торгівля та рівновага світового попиту та пропонування

Еволюція теорій міжнародної торгівлі. Класичні теорії міжнародної торгівлі. Меркантилізм. Теорія абсолютних переваг А.Сміта. Теорія порівняльних переваг Д.Рікардо. Теорія порівняльної наділеності факторами Е.Хекшера – Б.Оліна. Парадокс В.Леонт'єва. Теорія життєвого циклу товару. Теорія подібності країн. Неотехнологічні теорії. Теорія конкурентних переваг М.Портера. Неофакторні теорії міжнародної торгівлі.

Поняття світового ринку. Світовий ринок товарів. Світовий ринок послуг. Послуга. Класифікація послуг. Кількісні та якісні показники міжнародної торгівлі. Структурні показники міжнародної торгівлі. Показники динаміки. Показники результатів. Показники відкритості економіки. Сучасна структура світового ринку товарів і послуг. Географічна структура світового ринку. Товарна структура світового ринку. Сучасні тенденції розвитку світового ринку товарів та послуг. Зовнішня торгівля України: географічна та товарна структура. Україна на глобальному ринку товарів та послуг.

Тема 5. Форми, методи міжнародної торгівлі та цінова політика на світовому ринку

Форми міжнародної торгівлі. Види міжнародної торгівлі. Зустрічна торгівля. Форми зустрічної торгівлі.

Методи міжнародної торгівлі. Переваги та недоліки торгівлі напряду та через посередників. Види посередників. Посередницькі операції. Операції з перепродажу. Комісійні операції. Агентські операції. Брокерські операції. Інституційні посередники у міжнародній торгівлі. Міжнародні товарні біржі. Функції міжнародних товарних бірж. Класифікація міжнародних товарних бірж. Основні операції на міжнародних товарних біржах. Види біржових угод. Тенденції біржової торгівлі. Мережа торговельних бірж. Групи біржових товарів. Біржова торгівля України. Міжнародні аукціони. Центри аукціонної торгівлі. Види аукціонів. Способи проведення аукціонів та їх типи аукціонів. Тенденції аукціонної торгівлі. Міжнародні тендери. Класифікація міжнародних тендерів. Функції міжнародних тендерів. Етапи проведення торгів. Тенденції в проведенні торгів. Виставки. Ярмарки. Класифікація виставок та ярмарок. Функції виставок та ярмарок.

Ціноутворення на світовому ринку. Класифікація цін у міжнародній торгівлі. Система знижок у міжнародній торгівлі. Базисні умови постачання (INCOTERMS) та їх роль у формуванні ціни зовнішньоторговельних угод. Нові правила INCOTERMS.

Тема 6. Міжнародний науково-технологічний обмін

Сутність міжнародного науково-технологічного обміну та його форми. Сутність та види патентних угод. Особливості сучасної ліцензійної торгівлі. Основні форми передачі технологій. Канали передачі технологій. Лізинг як форма передачі технологій. Форми платежів за ліцензійними угодами. Особливості купівлі-продажу «ноу-хау». Види та особливості торгівлі

інжиніринговими послугами. Міжнародний трансферт технологій, особливості технологічних стратегій країн світу. Фактори і пріоритети інноваційно-технологічного лідерства країн. Використання глобальними корпораціями інновацій на світових ринках. Форми техноглобалізму країн. Регуляторні механізми стимулювання розвитку світового ринку інновацій.

Тема 7. Регуляторні механізми міжнародної торговельної системи

Міжнародна торговельна політика. Інструменти міжнародної торгівлі. Види торговельної політики. Фрітрейдерство. Протекціонізм. Форми протекціонізму. Регулювання міжнародної торгівлі. Систематизація регуляторних механізмів зовнішньоторговельних відносин. Рівні та інструменти регулювання міжнародної торгівлі. Одностороннє, двостороннє та багатостороннє регулювання міжнародної торгівлі.

Тарифне регулювання міжнародної торгівлі. Митний тариф і його функції. Класифікація митного тарифу. Вплив мита на національну економіку.

Нетарифні методи регулювання міжнародної торгівлі. Кількісні обмеження. Квотування (контингентування). Види квот. Ліцензування. Види ліцензій. «Добровільне» обмеження експорту. Приховані методи. Адміністративні формальності. Технічні бар'єри. Встановлення мінімальних імпорتنих цін. Імпортні податки. Імпортний депозит. Компенсаційне мито. Антидемпінгове мито. Валютні обмеження. Стимулювання експорту. Експортна субсидія. Експортні кредитні субсидії. Державне кредитування експорту та страхування експортних кредитів. Податкові пільги. Організаційно-інформаційне сприяння. Частка національної участі. Стимулювання національного виробництва.

Демпінг. Види демпінгу. Спорадчий демпінг. Навмисний демпінг. Зустрічний демпінг. Постійний демпінг. Зворотній демпінг. Умови здійснення демпінгу. Антидемпінгове мито. Методи визначення ставки антидемпінгового мита.

Світова організація торгівлі. Роль СОТ у регулюванні міжнародних торговельних відносин. Принципи СОТ. Наслідки вступу України до СОТ. Захист національних економічних інтересів в межах СОТ.

Змістовий модуль III. Міжнародний рух ресурсів

Тема 8. Міжнародний рух інвестиційного капіталу, портфельне інвестування та кредитування

Інвестиції. Прямі іноземні інвестиції. Портфельні інвестиції. Класичні теорії мотиваційної інвестиційної діяльності. Неокласичні теорії мотиваційної інвестиційної діяльності. Фактори впливу на міжнародну інвестиційну діяльність. Стимулювання інвестиційної діяльності міжнародними організаціями. Заходи стимулювання ПІІ. Методи стимулювання ПІІ. Форми іноземних інвестицій. Види міжнародних інвестицій. Показники інвестицій.

Методи здійснення прямого іноземного інвестування.

Міжнародна інвестиційна політика держави. Симулювання інвестицій. Вільні економічні зони. Методи стримування інвестиційних потоків.

Міжнародне виробництво. Види міжнародного виробництва. Динаміка показників міжнародного виробництва. Динаміка індексів світового виробництва.

Міжнародна інвестиційна діяльність та міжнародна інвестиційна позиція України. ЗіП в Україні.

Ринок цінних паперів. Структура ринку цінних паперів. Тенденції розвитку ринку цінних паперів. Квота портфельних інвестицій. Теорії портфельного інвестування.

Міжнародний кредит. Ознаки міжнародного кредиту. Суб'єкти міжнародного кредиту. Функції міжнародного кредиту.

Форми міжнародного кредиту. Зв'язані кредити. Фінансові кредити. Експортні кредити. Форфейтинг. Компенсаційні угоди. Факторинг. Факторингові операції. Внутрішні кредити. Іноземні (зовнішні) кредити. Змішані кредити. Товарні кредити. Валютні (грошові) кредити. Урядові (державні) кредити. Фірмові (комерційні) кредити. Вексельний кредит. Кредит за відкритим рахунком. Купівельний аванс. Кредити міжнародних фінансово-кредитних організацій. Приватні кредити. Змішані кредити. Брокерський кредит. Банківський кредит. Синдикований (консорціальний) кредит. Акцептно-рамбурсний кредит. Обліковий кредит.

Форми кредитування експорту. Лізинг. Класифікація лізингу. Ознаки лізингу. Світовий ринок лізингових послуг. Лізингові послуги в Україні. Факторинг. Переваги факторингу. Ціна факторингу. Ринок факторингових послуг. Динаміка надання факторингових послуг.

Міжнародні кредитно-фінансові інститути.

Зовнішня заборгованість України та шляхи її вирішення. Україна в міжнародних кредитних відносинах.

Тема 9. Формування глобального фінансового ринку

Сутність та причини міжнародного руху капіталу. Показники руху капіталу. Характерні риси сучасного етапу міжнародного руху капіталу. Експорт підприємницького капіталу та його види. Міжнародна офіційна допомога розвитку.

Фінансові ресурси. Джерела зовнішнього фінансування країн. Світовий фінансовий ринок, його функціональна, інституціональна, валютна та географічна структура. Функції світового фінансового ринку та умови його функціонування. Сучасні трансформації світового фінансового ринку. Чинники формування глобального фінансового ринку. Міжнародний ринок титулів власності. Міжнародний ринок боргових зобов'язань. Міжнародний ринок похідних фінансових інструментів. Євроринки та специфіка їх функціонування. Диверсифікаційні процеси глобальних фінансових ринків.

Основні світові фінансові центри та характеристика їх діяльності. Офшорні зони та компанії: особливості функціонування. Світові фінансові кризи: причини виникнення та наслідки.

Тема 10. Модифікація світового ринку праці. Міжнародні міграційні процеси у XXI ст.

Світовий ринок праці. Шляхи формування міжнародного ринку праці.

Тенденції розвитку ринку праці. Чинники впливу на формування ринку праці. Чисельність населення. Моделі ринку праці. Рейнська (європейська) модель. Американська (ліберальна) модель. Японська модель ринку праці. Шведська модель. Європейська модель ринку праці. Англійська (європейсько-кейнсіанська) модель ринку. Німецька (неоліберальна) модель ринку.

Структура світового ринку праці. Сегменти. Географічна структура світового ринку праці. Фактори впливу на розвиток світового ринку праці. Показники розвитку світового ринку праці. Продуктивність. Безробіття. Старіння. Рівень зайнятості. Секторальна зайнятість. Безробітні, що живуть за межею бідності. Зайнятість. Часткова занятість. Основні напрями підвищення зайнятості на міжнародному ринку праці. Нові форми зайнятості. Аутсорсинг. Лізинг персоналу. Темпінг. Аутстафінг.

Міграція. Міграція робочої сили. Види міжнародної міграції. Міграція висококваліфікованих кадрів. Основні причини міжнародної міграції. Коефіцієнт Джині. Закономірності розвитку міжнародної трудової міграції. Характерні закономірності розвитку міжнародної трудової міграції

Етапи розвитку міграційних потоків. Світові центри тяжіння робочої сили.

Напрями міжнародної трудової міграції. Кількісні виміри міграційних процесів. Перекази мігрантів. Наслідки міжнародної міграції. Переваги для країн-імпортерів робочої сили. Переваги для країн-експортерів робочої сили. Недоліки для країн-імпортерів робочої сили. Недоліки для країн-експортерів робочої сили. Ефекти країни від міграції.

Міжнародні організації в регулюванні міжнародної міграції. Міжнародна організація праці (МОП). Комісія ООН по народонаселенню. Міжнародна організація з міграції (МОМ). Організація ООН з питань освіти, науки і культури (ЮНЕСКО). Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ). Управління верховного комісара у справах біженців (УВКБ) при ООН Система постійного нагляду за міграцією (CONEMI). Конференція ООН з торгівлі та розвитку (ЮНКТАД). Програма розвитку ООН (ПРООН).

Україна у світових міграційних процесах

Тема 11. Світова валютна система та міжнародні розрахунки

Валюта. Види валюти. Резервна валюти. Типи валют. Конвертованість валюти. Конвертованість за поточними операціями. Конвертованість за капітальними операціями. Повна конвертованість. Внутрішня конвертованість. Зовнішня конвертованість. Часткова конвертованість. Неконвертована валюта. Вільна конвертованість.

Валютний курс. Функції валютного курсу. Фактори, що впливають на валютний курс. Чинники, що впливають на валютний курс. Види валютних курсів. Номінальний валютний курс. Реальний валютний курс. Спот курс. Форвардний курс. Ринковий (розрахунковий) курс. Крос-курс. Валютне котирування. Непряме котирування. Пряме котирування.

Поняття валютної системи та її структура. Світова, регіональна та національна валютні системи. Суб'єкти міжнародних валютних відносин. Основні елементи національної та світової валютної системи. Еволюція світової валютної системи.

Поняття та суб'єкти міжнародних розрахунків. Типи і види міжнародних розрахунків. Торговельні й неторговельні розрахунки. Відкритий рахунок. Інкасо. Акредитив. Форми міжнародних розрахунків та фактори їх вибору в міжнародних комерційних відносинах.

Механізм міжнародних розрахунків. Схема міжнародних розрахунків по документарному акредитиву, векселю та інкасо. Ступінь ризику суб'єктів при виборі форм міжнародних розрахунків. Інтернет в системі міжнародних розрахунків.

Сутність та структура платіжного балансу. Теорії платіжного балансу. Методологія складання платіжного балансу. Види платіжних балансів: базисний баланс, баланс автономних рахунків, баланс ліквідності. Баланс міжнародної інвестиційної заборгованості

Порівняльна характеристика платіжних балансів провідних країн світу. Платіжний баланс України: стан, структура, динаміка.

Змістовий модуль IV. Глобалізація

Тема 12. Міжнародна регіональна економічна інтеграція

Сутність і фактори розвитку міжнародної регіональної інтеграції. Теорії економічної інтеграції, методологічні принципи теоретичних моделей.

Рівні, форми і типи міжнародної регіональної інтеграції. Стимулювання політики регіоналізму. Ефекти регіональних торговельних угод. Динамічні та статичні ефекти економічної інтеграції. Основні інтеграційні угруповання: ЄС, НАФТА, МЕРКОСУР, ЛАІА, АТЕС, СНД. Регіональні інтеграційні процеси в Південній Америці, Південно-Східній Азії, Африці. Проблеми формування Митного союзу та ЄврАзЕс. Участь України в процесах регіональної інтеграції.

Тема 13. Європейська економічна інтеграція

Особливості європейської інтеграції. Теоретичні концепції економічної інтеграції в ЄС. Позиції ЄС у глобальній економіці. Процес європейської інтеграції та його витоки. Структурна модель Європейського Союзу. Органи та інституції ЄС. Система прийняття рішень в ЄС. Цілі, принципи та повноваження ЄС. Європейський внутрішній ринок. Економічний та монетарний союз ЄС. Європейські політики. Етапи розширення ЄС. Досвід країн ЦСЄ щодо коінтеграції в ЄС. Особливості розширення Євросоюзу 2004 та 2007 років. Застосування Індексу Грубела-Ллойда (індекс виявлених переваг) в окремій галузі (на вибір) на ринку ЄС.

Детермінанти євроінтеграційної стратегії України та проблеми її реалізації. Передумови формування зони вільної торгівлі між Україною та ЄС.

Інтеграційні процеси в системі європейського континентального ринку.

Пріоритетні напрями геополітичної та галузевої орієнтації України. Україна у процесах європейської економічної інтеграції. Проблеми та перспективи співпраці України з країнами Європейського Союзу. Інтеграційний вибір України. Євроінтеграційна стратегія України.

Тема 14. Глобалізація економічного розвитку: тенденції, асиметрії, регулювання

Глобалізація світової економіки: сутність, форми та особливості. Теоретичні концепції глобалізації.

Індикатори та показники глобалізаційного процесу. Суперечливість процесу глобалізації: позитивні та негативні наслідки. Фінансова глобалізація, її основні форми, характеристики та наслідки. Глобальні проблеми сучасності: сутність, класифікація та процеси їх загострення. Демографічні проблеми. Продовольчі проблеми. Екологічні проблеми. Проблеми загострення регіональних конфліктів. Глобальна пандемія. Проблеми нерівномірності розвитку країн світу. Проблеми освоєння людством океану та космосу.

Економічні виміри глобалізації. Глобалізм і національна економіка. Виміри переваг глобалізації. Регіоналізація як реакція на виклики глобалізації. Цивілізаційні виміри глобальних проблем.

Проблеми вибору стратегії економічного розвитку у світлі цивілізаційних викликів. Основні глобалізаційні виклики людству. Міждержавне регулювання глобальних проблем.

Роль міжнародних економічних та фінансових організацій у вирішенні глобальних проблем людства.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

№ з/п	Вид діяльності студента	Мак с. кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
			Кількість одиниць	Максимальна кількість	Кількість одиниць	Максимальна кількість	Кількість одиниць	Максимальна кількість	Кількість одиниць	Максимальна кількість
1	Відвідування лекцій	1	3	3	4	4	4	4	3	3
2	Відвідування практичних, семінарських занять	1	3	3	4	4	4	4	3	3
3	Виконання завдань для самостійної роботи	5	3	15	4	20	4	20	3	15
4	Робота на практичних, семінарських заняттях	10	3	30	4	40	4	40	3	30
5	Виконання модульної контрольної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Разом				76		93		93		76
Розрахунок коефіцієнта			338:100=3,38							

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Бали
1	Міжнародна економічна система	4	5
2	Трансформація міжнародних економічних відносин	4	5
3	Диверсифікація міжнародної економічної діяльності	4	5
4	Міжнародна торгівля та рівновага світового попиту та пропонування	4	5
5	Форми, методи міжнародної торгівлі та цінова політика на світовому ринку	4	5
6	Міжнародний науково-технологічний обмін	4	5
7	Регуляторні механізми міжнародної торговельної системи	4	5
8	Міжнародний рух інвестиційного капіталу, портфельне інвестування та кредитування	4	5
9	Формування глобального фінансового ринку	4	5
10	Модифікація світового ринку праці. Міжнародні міграційні процеси у XXI ст.	4	5
11	Світова валютна система та міжнародні розрахунки	4	5
12	Міжнародна регіональна економічна інтеграція	4	5
13	Європейська економічна інтеграція	4	5
14	Глобалізація економічного розвитку: тенденції, асиметрії, регулювання	4	5
Разом		56	70

Форма подання результатів: надсилання файлу з відповіддю у ЕНК.

Критерії оцінювання:

Максимальна оцінка - 5 балів виставляється якщо завдання виконано повністю, вірно, структуровано, наведено необхідні пояснення, розрахунки (для задач) виконані вірно.

Бали знижуються, якщо у невірні або відсутні базові положення завдання (мінус 1-2-3 бали в залежності від завдання), якщо завдання не виконано - 0 балів.

Термін здачі: відповідь на практичному занятті з відповідної теми, якщо заняття проводиться в аудиторії, або термін, вказаний викладачем, якщо заняття дистанційне.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

6.4.

Поточний контроль за результатами виконання контрольних (модульних) робіт передбачає оцінювання теоретичних знань та практичних умінь і навичок, які студент набув після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля з дисципліни.

Модулі	Теми дисципліни	Форма контролю	Максимальна сума балів
I	Теми 1, 2, 3 згідно з тематичним планом	контрольна робота	25 балів

	дисципліни		
II	Теми 4, 5, 6, 7 згідно з тематичним планом дисципліни	контрольна робота	25 балів
III	Теми 8, 9, 11, 12 згідно з тематичним планом дисципліни	контрольна робота	25 балів
IV	Тема 12, 13, 14 згідно з тематичним планом дисципліни	контрольна робота	25 балів

Модульні контрольні роботи проводяться дистанційно (онлайн в ЕНК в середовищі Moodle).

Сума балів, накопичених студентом за виконання модульних контрольних робіт свідчить про ступінь оволодіння ним програмою навчальної дисципліни на конкретному етапі її вивчення.

Критерії оцінювання модульного контролю з дисципліни наступні:

20-25 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, тестових та практичних завдань.

15-20 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.

10-15 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом та викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.

1-10 балів – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.

0 балів – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
A	100-90
B	82-89
C	75-81
D	69-74
E	60-68
FX	35-59
F	0-34

7. Навчально-методична карта дисципліни

Разом: 120 год., з них лекції – 28 год., практичні – 28 год, модульний контроль – 8 год., самостійна робота – 56 год.

Модуль	<i>Змістовий модуль I. Міжнародна економічна система</i>			<i>Змістовий модуль II. Міжнародна торгівля</i>				<i>Змістовий модуль III. Міжнародний рух ресурсів</i>				<i>Змістовий модуль IV. Глобалізація</i>		
К-сть балів за модуль	76 балів			93 бали				93 бали				76 балів		
Лекції	Тема 1 (1 бал)	Тема 2 (1 бал)	Тема 3 (1 бал)	Тема 4 (1 бал)	Тема 5 (1 бал)	Тема 6 (1 бал)	Тема 7 (1 бал)	Тема 8 (1 бал)	Тема 9 (1 бал)	Тема 10 (1 бал)	Тема 11 (1 бал)	Тема 12 (1 бал)	Тема 13 (1 бал)	Тема 14 (1 бал)
Практичні, семінарські заняття	Тема 1 (11 балів)	Тема 2 (11 балів)	Тема 3 (11 балів)	Тема 4 (11 балів)	Тема 5 (11 балів)	Тема 6 (11 балів)	Тема 7 (11 балів)	Тема 8 (11 балів)	Тема 9 (11 балів)	Тема 10 (11 балів)	Тема 11 (11 балів)	Тема 12 (11 балів)	Тема 13 (11 балів)	Тема 14 (11 балів)
Самостійна робота	15 балів			20 балів				20 балів				15 балів		
Модульний контроль	25 балів			25 балів				25 балів				25 балів		
<i>Підсумковий рейтинговий бал – 338</i>														
<i>Коефіцієнт переведення рейтингу у 100-бальну шкалу – 3,38</i>														

8. Рекомендовані джерела

Методичне забезпечення

Викладання навчальної дисципліни забезпечується сучасними технічними засобами навчання, які побудовані на новітніх інформаційно-комунікаційних технологіях (мультимедійний комп'ютер, мультимедійний проектор, інтерактивний комплекс SMART Board, авторські засоби мультимедіа).

На заняттях і під час самостійній роботі студентів використовуються методичні рекомендації щодо вивчення дисципліни, ілюстративні комп'ютерні дидактичні матеріали, які розроблені на кафедрі, а саме:

- електронний навчальний курс.
- презентації.
- навчальні посібники.
- робоча навчальна програма.
- збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів.
- засоби підсумкового контролю (комп'ютерна програма тестування, комплект друкованих завдань для підсумкового контролю).

Основна

2. International economy: handbook/ D.Lukianenko, A.Poruchnik, Y. Stoliarchuk. К.: KNEU, 2021. 671 р.
3. Міжнародна економіка: підруч. / Є.В. Савельєв, І.Я Зварич. вид.4-те переробл. та допов. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 424с.
4. Архієреєв С.І. Міжнародна економіка і міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / С. І. Архієреєв, Н. М. Волоснікова, С. О. Климова; за ред. С.І. Архієреєва; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». Харків: Вид-во Іванченка І.С., 2019. 233 с.
5. Міжнародна економіка в таблицях, схемах, формулах, задачах і прикладах : навч. посіб. / П.П. Гаврилко, А.В. Колодійчук, С.П. Лазур, Ф.А. Важинський; Київ. нац. торг.-екон. ун-т, Ужгор. торг.-екон. ін-т. Львів: ННВК «АТБ», 2019. 257 с.
6. Глобальні центри стратегічного партнерства України: монографія / С.О. Куршутов, Я.М.Столярчук, О.М. Галенко, Н.С. Зарицька. К., 2019. 304 с.

Додаткова

1. Міжнародна економіка: підруч. [для бакалаврів спеціальності «економіка»] / Є.В. Савельєв, І.Я. Зварич. [вид. 4-те, переробл. та доповн.]. Тернопіль: ТНЕУ, 2018. 424 с.
2. Міжнародні економічні відносини: підручник /А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник, Л.П. Кудирко та ін.; за заг. ред. А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 612 с.

3. Міжнародна економіка та міжнародні економічні відносини: навчальний посібник / А.О. Босак, О.Ю. Григор'єв, Ю.В. Малиновський, В.П. Далик. Львів: Міські інформаційні системи, 2017. 365 с.
4. Міжнародні економічні відносини: підручник / за ред. А.П. Голікова, О.А. Довгаль. Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2015. 464 с.
5. Міжнародні економічні відносини та менеджмент в умовах посилення глобалізаційних процесів. Навчальний посібник / І.М. Бутко та ін. К.: Центр учбової літератури, 2017. 528 с.
6. Міжнародна економіка: підруч. для студентів вищ. навч. закл. / [Ю.Г.Козак, Д.Г.Лук'яненко, Ю.В.Макогон та ін.]; за ред.: Ю.Г.Козака, Д.Г.Лук'яненка, Ю.В.Макогона; М-во освіти і науки України. 3-тє вид., перероб. та допов. К.: Центр учб. літ., 2017. 559 с.
7. Рогач О. І. Багатонаціональні підприємства та глобальна економіка. Монографія / За ред. О. І. Рогача. К.: «Видавництво «Центр учбової літератури», 2020. 368 с.
8. Світова економіка: підручник / за ред. О.І. Шниркова, В.І. Мазуренка, О.І., Рогача. К.: ВПЦ «Київський університет», 2018. 616 с.
9. Сучасна міжнародна економіка : підручник / В.В. Білоцерківець та ін.; за ред. В.М. Тарасевича. Дніпро: Економіка, 2019. 384 с.
10. Фінансові ринки Південно-Східної Азії: диверсифікаційна панорама: монографія / О.М. Галенко, Я.М.Столярчук, А.В.Шлапак. К.: «Новий друк», 2016. 332 с.
11. Гобела В.В. Управління зовнішньоекономічною діяльністю & Management of Foreign Economic Activity: навчальний посібник. Львів : ЛьвДУВС, 2021. 244 с.
12. Іващенко О.А. Ефекти торговельного протекціонізму крізь призму антидемпінгової політики. *Міжнародні відносини*. Серія «Економічні науки». 2018. № 16. URL: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/ec_n/article/view/3552
13. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності: навчально-методичний посібник (для студентів денної та заочної форми навчання) / О. П. Подцерковний, Д. В. Зятіна, Е. Г. Бойченко, В. П. Попелюк. Одеса: НУ «ОЮА», 2021. 166 с.
14. Резнікова Н. В. Економічна кон'юнктура розвинених країн: навч. посіб. у 2-х ч. Ч. 1. Теоретичні основи дослідження економічної кон'юнктури розвинених країн. Київ: Аграр Медіа Груп, 2020. 421 с.
15. Резнікова Н. В. Економічна кон'юнктура розвинених країн : навч. посіб. у 2-х ч. Ч. 2. Практичні аспекти дослідження економічної кон'юнктури розвинених країн. Київ: Аграр Медіа Груп, 2020. 392 с.
16. Резнікова Н. В., Іващенко О. А., Курбала Н. В. Ідентифікаційні характеристики розвинених країн у мандатах міжнародних організацій: ознаки передової економіки у фокусі дослідження. *Економіка та держава*. 2020. № 9. С. 17–24. URL: <http://doi.org/10.32702/2306-6806.2020.9.17>
17. Резнікова Н., Іващенко О., Дворник І. Регуляторний арбітраж як інструмент тінізації глобальної економіки: у пошуках балансу між юрисдикційною

- конвергенцією та конкуренцією на міжнародних ринках. *MODELING THE DEVELOPMENT OF THE ECONOMIC SYSTEMS*. 2022. № 4. С. 179–186. URL: <https://doi.org/10.31891/mdes/2022-6-24>
18. Резнікова Н. В. Глобальні проблеми світового господарства і міжнародних економічних відносин. Київ: ТОВ «Видавництво «Консультант», 2017. 540 с.
 19. Bulakh T., Ivashchenko O., Lytvyn O. The Evaluation of Investment Cooperation of Ukraine with EU Countries. *Статистика України*. 2018. № 4. С. 50–56. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/su_2018_4_8
 20. Lytvyn O., Bulakh T., Ivashchenko O., Grynychak N. Formation of Innovative Economy of Ukraine in the Context of European Union Association Agreement. *Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development*. 2020. Vol. 42(1). P. 5-16. URL: <https://ejournals.vdu.lt/index.php/mtsrbid/article/view/336>
 21. Reznikova N., Ivashchenko O. Projections of deglobalization in the contemporary international economic relations in the context of the paradigm of globalism. *Bulletin of Mariupol State University. Series: Economics*. 2018. Vol.15. P. 98-106. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vmdu_ek_2018_15_14.
 22. Reznikova N., Ivashchenko O., Aslanova E. США, Китай і Мексика в центрі торгової війни: зміст та специфіка розгортання економічних конфліктів в XXI столітті. *Wojna – konflikt – spór. Obszary rywalizacji w przestrzeni międzynarodowej*, Том 1 / R. Kordonski, A. Kordonska, Ł. Muszyński (red.). Olsztyn–Lwów: Instytut Nauk Politycznych UWM w Olsztynie. 2020. S. 133-157. URL: <http://194.44.12.92:8080/jspui/handle/123456789/4710>
 23. Tiurina N., Shelest I., Ivashchenko O., Khadzhyunov I., Harva O. Regulatory policy of the foreign economic activity of the state. *Cuestiones Políticas*. 2022. Vol. 40 (74). P. 515-530. URL: <https://doi.org/10.46398/cuestpol.4074.28>

Інформаційні джерела

1. Офіційний сайт Європейського банку реконструкції та розвитку. URL: <http://www.ebrd.com/>
2. Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду. URL: <http://www.imf.org/>
3. Офіційний сайт Міжнародної фінансової корпорації. URL: <http://www.ifc.org/>
4. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://www.portal.rada.gov.ua>
5. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
6. Офіційний сайт Міжнародної організації з міграції. URL: <http://www.iom.org>
7. Офіційний сайт Міжнародної організації праці. URL: <http://www.ilo.org>
8. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://www.bank.gov.ua>
9. Офіційний сайт Національного інституту стратегічних досліджень. URL: <http://www.niss.gov.ua>
10. Офіційний сайт Організації об'єднаних націй. URL: <http://www.un.org>
11. Офіційний сайт Світового банку. URL: <https://www.worldbank.org>

12.Офіційний сайт Світової організації торгівлі. URL: <https://www.wto.org>

13.Офіційний сайт Українського національного комітету Міжнародної торгової палати. URL: <http://iccua.org/>